

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

**ĐỜI SỐNG KINH TẾ - XÃ HỘI KHU VỰC PHỐ
CỔ DƯỚI SỰ TÁC ĐỘNG CỦA HOẠT ĐỘNG
DU LỊCH**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn: T.S Bùi Thanh Thủy
Sinh viên thực hiện : Trần Ngọc Lâm
Lớp : VHDL 17B

Hà Nội - 2013

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	3
--------------------------	---

NỘI DUNG

Chương 1. Tổng quan về khu phố cổ Hà Nội

1.1. Hà Nội – điểm đến hấp dẫn.....	6
1.2. Khu phố cổ - những giá trị tiêu biểu.....	7
1.2.1. Lịch sử hình thành và phát triển của khu phố cổ.....	7
1.2.2. Những giá trị của khu phố cổ.....	10
1.3. Vị thế của khu phố cổ trong sự phát triển của du lịch thủ đô.....	17

Chương 2. Đời sống kinh tế - xã hội khu vực phố cổ dưới sự tác động của hoạt động du lịch

2.1. Hoạt động du lịch ở khu phố cổ	20
2.1.1. Khách du lịch và doanh thu du lịch.....	20
2.1.2. Các dịch vụ du lịch	21
2.1.3. Cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật.....	25
2.1.4. Tổ chức quản lý hoạt động du lịch	28
2.2. Đời sống kinh tế - xã hội dưới tác động của du lịch	30
2.2.1. Tác động đến đời sống kinh tế.....	30
2.2.2. Tác động đến văn hóa – xã hội.....	34
2.2.3. Tác động đến môi trường sống.....	44
2.2.4. Sự tác động của du lịch qua đánh giá của người dân, khách du lịch.....	46

Chương 3. Một số giải pháp nhằm phát huy hiệu quả hoạt động du lịch và hạn chế các tiêu cực

3.1. Định hướng phát triển của khu phố cổ	52
3.2. Quan điểm phát triển du lịch bền vững.....	56
3.3. Một số giải pháp cụ thể.....	59

3.3.1. Quy hoạch, cải tạo và bảo tồn khu phố cổ Hà Nội	59
3.3.2. Tổ chức quản lý hoạt động du lịch tại khu phố cổ.....	65
3.3.3. Phát triển một số mô hình mới để thu hút khách du lịch.....	68
3.3.4. Thúc đẩy hoạt động xúc tiến, quảng bá cho du lịch.....	71
3.3.5. Tổ chức và quản lý lực lượng kinh doanh du lịch theo hướng chuyên môn hoá cao.....	73
3.3.6. Du lịch bền vững dựa vào cộng đồng.....	75
KẾT LUẬN	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	81

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Du lịch được coi là ngành du lịch không khói. Chính vì vậy trong một thời gian dài chúng ta chỉ tập trung đầu tư để phát triển, cải tạo các khách sạn, nhà hàng, các công nghệ lữ hành để thu hút thêm khách. Điều này đã đem lại những nguồn thu đáng kể cho ngân sách Nhà nước cũng như tăng thu nhập cho người dân. Nhưng gần đây, chúng ta đã nhận thức đầy đủ hơn vấn đề. Du lịch không chỉ đem lại những tác động tích cực mà còn cả những tiêu cực vì nó góp phần làm tăng khoảng cách giàu nghèo, tăng tệ nạn xã hội, hủy hoại môi trường sống, làm biến đổi các giá trị truyền thống tốt đẹp.

Hà Nội, mảnh đất ngàn năm văn hiến, "thứ nhất kinh kỳ", luôn tồn tại sống trong tiềm thức của mỗi người con đất Việt. Để rồi "dù có bốn phương trời, lòng vẫn nhớ về Hà Nội", Hà Nội như là một biểu tượng văn hóa bậc nhất của con người và đất nước ta. Và nằm trong lòng thủ đô là khu phố cổ 36 phố phường của thành Thăng Long cũ. Nếu như Hà Nội là trái tim của Việt Nam, thì phố cổ chính là trái tim của thủ đô yêu dấu. Ngày nay thủ đô đang có những bước chuyển mình mạnh mẽ trên mọi lĩnh vực để xứng đáng là trung tâm văn hóa, kinh tế, chính trị lớn nhất cả nước. Góp phần không nhỏ vào sự thay đổi đó chính là hoạt động du lịch và khu phố cổ đã trở thành một điểm đến quen thuộc của khách du lịch khi đến tham quan thủ đô Hà Nội ngàn năm văn hiến. Hoạt động du lịch đã tạo ra những hiệu ứng tích cực đối với kinh tế - văn hóa - môi trường của thủ đô. Tuy nhiên, do tính hai mặt của một vấn đề, hiện nay vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế. Chính vì vậy, bài viết sẽ nghiên cứu những tác động của hoạt động du lịch đến kinh tế, văn hóa, môi trường khu vực phố cổ Hà Nội.

2. Mục đích nghiên cứu

Khóa luận này được viết nhằm làm sáng tỏ thực tiễn tác động của hoạt động du lịch đến đời sống kinh tế xã hội của cư dân ở khu phố cổ Hà Nội, góp phần vào sự phát triển bền vững của thủ đô.

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tìm hiểu giá trị, vai trò của khu phố cổ Hà Nội đối với hoạt động du lịch
- Khảo sát thực trạng hoạt động du lịch hiện nay
- Nghiên cứu đánh giá tác động của hoạt động du lịch đến kinh tế, văn hóa, môi trường khu phố cổ Hà Nội
- Đề xuất giải pháp nhằm phát huy những lợi thế đồng thời hạn chế những tác động tiêu cực do hoạt động du lịch gây ra

4. Tình hình nghiên cứu vấn đề

Phố cổ Hà Nội là trái tim của thu đô, là nơi lưu giữ cái hồn Hà Thành. Chính vì vậy, đã có rất nhiều các chính văn cũng như tản văn viết về khu phố cổ. Nổi tiếng nhất có lẽ là “Hà Nội băm sáu phố phường” của Thạch Lam, tiếp đó là “Khu phố cổ Hà Nội” của Nguyễn Vinh Phúc, “Phố cổ Hà Nội” của Hoàng Đạo Thúy. Gần đây nhất, để chào mừng sự kiện 1000 năm Thăng Long – Hà Nội, một hệ thống gồm 13 cuốn sách về Thăng Long – Hà Nội do NXB Thông tin và Truyền thông giới thiệu đem đến cho người đọc những cái nhìn đầy đủ về phố cổ Hà Nội. Bên cạnh đó cũng có một số bài viết về tác động của hoạt động du lịch đến khu phố cổ Hà Nội được đăng trên các báo, tạp chí. Tuy nhiên chưa có một bài viết, bài nghiên cứu nào nghiên cứu đánh giá một cách toàn diện trên cả phương diện kinh tế, văn hóa của khu phố cổ dưới tác động của hoạt động du lịch. Chính vì vậy, bài khóa luận này sẽ tập trung nghiên cứu những vấn đề này và đưa ra một số giải pháp để phát huy những tác động tích cực đồng thời hạn chế những mặt tiêu cực.

5. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Đối tượng nghiên cứu của khóa luận là những hoạt động du lịch diễn ra trong khu phố cổ Hà Nội và đời sống của cư dân tại khu vực phố cổ ảnh hưởng như thế nào dưới tác động của hoạt động du lịch.

- Phạm vi nghiên cứu: Khu phố cổ Hà Nội là một khu vực khá rộng lớn (khoảng 100 ha), mật độ dân số cao và hoạt động du lịch chỉ diễn ra ở một số điểm thuộc khu phố cổ nên giới hạn của đề tài là không gian diễn ra hoạt động du lịch. Đó là tuyến phố đi bộ (gồm trục phố Hàng Đào – Hàng Ngang – Hàng

Đường – Đồng Xuân) và khu vực diễn ra các hoạt động của khách du lịch, đặc biệt là du khách quốc tế ở khu phố cổ Hà Nội gồm khu vực quanh hồ Hoàn Kiếm, các phố: Mã Mây, Lương Ngọc Quyến, Hàng Bạc, Hàng Hành, Bảo Khánh, Hàng Gai, ngõ Hải Tượng, ngõ Phát Lộc...

6. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện bài nghiên cứu này, người viết đã sử dụng một số phương pháp như: phương pháp thu thập, tổng hợp và phân tích tư liệu; khảo sát thực tế; điều tra xã hội học, phương pháp phỏng vấn trực tiếp.

7. Bố cục khóa luận

Khóa luận được chia thành 3 chương ngoài phần mở đầu và kết luận

Chương 1: Tổng quan về khu phố cổ Hà Nội

Chương 2: Tác động của du lịch đến đời sống kinh tế - xã hội của người dân tại khu phố cổ

Chương 3: Một số giải pháp nhằm phát huy hiệu quả hoạt động du lịch và hạn chế các tiêu cực tại khu phố cổ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Thị Hải Yến (2009) - *Tài nguyên du lịch* - Nhà xuất bản Giáo Dục
2. Đoàn Thị Lê Na (2009) – *Đánh giá môi trường du lịch Hà Nội hướng tới đại lễ 1000 năm Thăng Long – Hà Nội* – Nghiên cứu khoa học chuyên ngành Văn hóa – Du lịch, trường Đại học Văn hóa Hà Nội
3. Hệ thống tác phẩm trong tủ sách nghìn năm Thăng Long – Hà Nội
4. Hoàng Đạo Thúy (2004) - *Phố cổ Hà Nội*- Nhà xuất bản Hà Nội
5. Lý Khắc Cung (2009) – *Hà Nội văn hóa và phong tục* – Nhà xuất bản Lao Động
6. Nguyễn Đình Hoè - Vũ Văn Hiếu (2001) - *Du lịch bền vững* - NXB ĐH Quốc gia Hà Nội
7. Nguyễn Thừa Hỷ (2006) – *Thăng Long thế kỷ XIX* – Nhà xuất bản Hà Nội
8. Nguyễn Vinh Phúc - Trần Huy Bá (1979) - *Đường phố Hà Nội* - Nhà xuất bản KHXH - Hà Nội
9. Nguyễn Vinh Phúc (1994) - *Khu phố cổ Hà Nội* - Hà Nội di tích và văn vật Sở Văn Hoá Thông Tin Hà Nội
10. Nguyễn Vinh Phúc (2000) - *Du lịch Hà Nội hướng tới 1000 năm Thăng Long Hà Nội* – Nhà xuất bản Trẻ
11. Trần Nhoãn (2005) – *Tổng quan du lịch* – Giáo trình trường Đại học Văn hóa Hà Nội
Tài liệu nước ngoài
12. Nicole Hausler and Wolfgang Strasdas, *Community Based Sustainable Tourism A Reader*, 2000

13. Responsible Ecological Social Tours, Thailand, 1997

14. Thông tin từ các website

www.google.com.vn

www.vi.wikipedia.org

www.36phopuong.vn

www.thanglong.cinet.vn

www.vietnamtourism.com